

Jaana Torkkeli

KOULUKIUSAAMINEN WINNOVAN
LÄHIHOITAJAOPISKELIJOIDEN KOKEMANA

Hoitotyön koulutusohjelma

2013

KOULUKIUSAAMINEN WINNOVAN LÄHIHOITAJAOPISKELIJOIDEN KOKEMANA

Torkkeli, Jaana
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Hoitotyön koulutusohjelma
marraskuu 2013
Ohjaaja: Pirilä Ritva
Sivumäärä: 29
Liitteitä: 3

Asiasanat: Koulukiusaaminen, koulukiusaamisen ehkäisy, koulukiusaamiseen puuttuminen

---

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, kuinka paljon ja minkälaista sekä missä koulukiusaamista toisen asteen koulutuksessa esiintyy. Lisäksi selvitettiin, miten opiskelijoiden mielestä koulukiusaamiseen on puututtu ja miten he toivovat siihen puututtavan. Tutkimus tehtiin opiskelijoiden näkökulmasta. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa koulukiusaamisesta toisen asteen koulutuksen opettajille ja kouluterveydenhoitajalle, jotta mahdollinen koulukiusaaminen havaittaisiin ajoissa ja siihen voitaisiin puuttua nopeasti ja tehokkaasti.

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena kyselytutkimuksena. Aineiston keruumenetelmänä käytettiin Mannerveden ja Sihvosen laatimaa kyselylomaketta, johon tehtiin pieniä muutoksia. Kohdejoukkona olivat WinNovan nuorisoasteen ensimmäisen ja toisen lukuvuoden lähihoitajaopiskelijat (N=94), jotka olivat aineistonkeruuhetkellä tavoitettavissa. Täytettyjä kyselylomakkeita palautti 67 ja niistä 65 voitiin ottaa analysoitavaksi. Vastausprosentti oli 71.

Tuloksissa ilmeni, että Rauman lähihoitajaopiskelijat kokivat koulukiusaamista tapahtuvan. Kiusaaminen ilmeni enimmäkseen haukkumisena ja nimittelynä, pahan puhumisena selän takana, juoruiluna, ryhmän ulkopuolelle jättämisenä, syrjimisenä sekä pilkkaamisena ja naurunalaiseksi tekemisenä. Koulukiusaamisen huomaamisesta ja koulukiusatuksi tulemisesta opiskelijat kertoivat eniten kavereille. Koulukiusaamista tapahtui useimmiten tauolla ja teoriatunnilla. Kyselyyn vastanneista Rauman lähihoitajaopiskelijoista yli puolet eivät tieneet, miten koulukiusaamiseen oli puututtu ammattikoulussa. Eniten koulukiusaamiseen toivottiin puututtavan keskustelemalla asiaan kuuluvien kanssa.

Jatkossa voitaisiin selvittää koulukiusaamiseen johtaneita syitä sekä kartoittaa, onko kiusaamista muissa ammattikouluissa. Lisäksi olisi hyödyllistä selvittää, onko kiusaaminen ollut aina opiskelijoiden välistä vai onko kiusaamiseen osallistunut myös opettajia tai muuta henkilökuntaa.

SCHOOL HARASSMENT EXPERIENCED BY THE PRACTICAL NURSE STUDENTS IN WINNOVA

Torkkeli Jaana

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in

November 2013

Supervisor: Pirilä Ritva

Number of pages: 29

Appendices: 3

Keywords: school harassment (bullying), prevention of harassment, interfere with harassment

---

The purpose of this thesis was to examine the quantity and quality, in addition to the situation characteristics of the bullying taking place in vocational school. Furthermore, the students taking part of the survey was asked for their viewpoints concerning the interference of the harassment. The goal of this study was to produce information about the matter for the use of teachers and school health nurses in order to detect and interfere efficiently with the bullying.

The survey was conducted as qualitative inquiry and the material was gathered using a slightly modified questionnaire of Mannervesi and Sihvonen. The target group of the inquiry was the first and the second grade practical nurse students in WinNova (N=94). 65 questionnaires was possible to be analyzed of 67 returned, thus the response rate was 71.

The inquiry reveals that the practical nurse students consider some harassment to occur. Bullying appears mostly as name-calling, denigrating, gossiping, excluding from a group, discriminating and ridiculing. Discovering bullying and becoming bullied was mostly told to a friend. The harassment mainly took place during the breaks and theory lessons. More than 50 % of the inquiry participants did not know how the intervention was carried out if harassment was detected in vocational school. The most popular mean to intervene in harassment according to response was to discuss with the parties.

The future studies on the matter could involve the motives resulting to bullying and also inquiries targeted to another vocational schools. In addition, worthwhile subject of further study would be, whether the harassment has always been between students or does it involve also teachers and other personnel.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	KOULUKIUSAAMINEN.....	6
2.1	Koulukiusaamisen yleisyys.....	6
2.2	Koulukiusaamisen jaottelu.....	7
2.3	Koulukiusaamisen ilmenemispaikat	9
2.4	Koulukiusaamisesta kertominen	10
3	KOULUKIUSAAMISEN EHKÄISY JA SIIHEN PUUTTUMINEN	10
3.1	Koulukiusaamisen ehkäisyn keinoja.....	11
3.2	Koulukiusaamisen puuttumisen keinoja	12
4	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSONGELMAT	14
5	TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN	14
5.1	Tutkimusmenetelmä.....	14
5.2	Tutkimuksen kohderyhmä	16
5.3	Aineiston keruu.....	16
5.4	Tutkimusaineiston analysointi	17
6	TUTKIMUSTULOKSET.....	18
6.1	Koulukiusaamisen yleisyys.....	18
6.2	Koulukiusaamisen jaottelu.....	18
6.3	Koulukiusaamisen ilmeneminen eri paikoissa.....	20
6.4	Koulukiusaamisesta kertominen	21
6.5	Koulukiusaamiseen puuttuminen.....	21
7	TULOSTEN TARKASTELO JA POHDINTA	25
7.1	Tulosten tarkastelu	25
7.2	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	27
7.3	Tulosten hyödynnettävyys ja jatkotutkimushaasteet	29
	LÄHTEET	30
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Koulukiusaaminen on puhuttanut suomalaisia jo pitkään, mutta asian laajuus ja vakavuus ovat tulleet yleiseen tietoisuuteen vasta Jokelan ja Kauhajoen tapahtumien jälkeen. Monet koulukiusatut ovat kertoneet pitkään jatkuneen kiusaamisen jättäneen heihin syviä jälkiä, ja kiusatuksi tuleminen on johtanut pahimmassa tapauksessa vakaviin mielenterveyshäiriöihin. Laajat epidemiologiset tutkimukset ovat osoittaneet, että vakavalla ja pitkäkestoisella koulukiusaamisella on yhteys myöhempään depresso-oireisiin, syrjäytymiseen ja toivottomuuden tunteisiin. (Sinkkonen 2010, 118.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää toisen asteen koulutusta käyvien lähihoitajaopiskelijoiden keskinäistä koulukiusaamista. Aihe valikoitui opinnäytetyöaihepankista. Koulukiusaamisesta on tehty paljon tutkimuksia yläkouluikäisille, mutta tutkimustietoa toisella asteella tapahtuvasta opiskelijoiden välisestä kiusaamisesta on vähän. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa, jota voidaan hyödyntää koulukiusaamisen havaitsemiseksi ja siihen puuttumiseksi tehokkaasti. Opinnäytetyön aihe valittiin sen ajankohtaisuuden ja opinnäytetyöntekijän oman mielenkiinnon vuoksi. Tulevaisuudessa opinnäytetyöntekijä haluaisi työskennellä sairaanhoitajana nuorten parissa ja heidän hyvinvointinsa turvaaminen tuntuu ensiarvoisen tärkeältä.

2 KOULUKIUSAAMINEN

Koulukiusaamisella tarkoitetaan sitä, että joku oppilas joutuu yhden tai useamman oppilaan toistuvan loukkaamisen, vahingoittamisen ja/tai syrjimyksen kohteeksi pysymättä puolustautumaan tai vaikuttamaan saamaansa kohteluun (Mannerheimin lastensuojeluliiton www-sivut 2012). Koulukiusaaminen on pitkäaikaista ja toistuvaa henkistä, ruumiillista tai sosiaalista väkivaltaa, jonka kiusaajat kohdistavat yhteen kiusattuun. Kiusaamisessa vallitsee epätasapaino osapuolten välillä, jolloin kiusattu joutuu puolustautumaan tai on avuton kiusaajaa tai kiusaajia vastaan. Henkisessä epätasapainossa kiusaaja on sanavalmiimpi ja äänekkäämpi tai osaa manipuloida muut oppilaat puolelleen, kun taas kiusattu voi olla epävarma, hiljainen tai pelokas. Ruumiillinen epätasapaino tarkoittaa, että toinen on fyysisesti vahvempi kuin toinen. Sosiaalisessa epätasapainossa kiusaajalla saattaa olla esimerkiksi enemmän ystäviä puolellaan kuin kiusatulla. (Hamarus 2008, 11-12.)

2.1 Koulukiusaamisen yleisyys

Koulukiusaaminen on tavallista niin meillä Suomessa kuin muuallakin. Peruskouluikäisten koulukiusattujen lasten osuus on useimpien tutkimusten mukaan 5-15 prosenttia. Tuskin on sellaista koulua, jossa kiusaamista ei lainkaan esiintyisi. Muita kiusaavien lasten määrä vähenee aluksi ensimmäisten kouluvuosien ajan. Kiusaamisen opitaan olevan väärin. Asia ei ole ainoastaan näin suomalaisissa kouluissa, vaan Salmivallin mukaan kansainvälisten tutkimusten tulokset ovat aivan samankaltaisia. Murrosikää lähestyttäessä asiassa tapahtuu selkeä käänne. Kiusaavien lasten osuus alkaa lisääntyä viidennellä luokalla ja yläkoulun lopussa kiusaaminen on yleisintä. Kiusattujen tilanne on hankala, sillä iän myötä oppilaiden asenteet muuttuvat yhä enemmän kiusaamisen hyväksyviksi ja oppilaat kertovat kiusaamisesta yhä harvemmin kenellekään. (Salmivalli 2010, 17-20.)

Koulukiusaamista ja siinä tapahtuneita muutoksia Suomessa on vuosittain tutkittu kouluterveyskyselyjen yhteydessä. Kyselyä toteuttaa Terveystieteiden ja hyvinvoinninlaitos. Parittomina vuosina kysely tehdään Länsi- Suomen ja Oulun läänien kunnissa ja parillisina vuosina Etelä- Suomen, Itä- Suomen ja Lapin läänien kunnissa. Kyse-

lyyn vastaavat kaikki kahdeksas – ja yhdeksäsluokkalaiset sekä toisen asteen ensi – ja toisluokkalaiset opiskelijat. (Opetusministeriön julkaisuja 2008:7, 35.)

Terveyden – ja hyvinvoinninlaitoksen kouluterveyskysely toteutettiin vuonna 2010 maalis- huhtikuussa Etelä- Suomen, Itä- Suomen ja Lapin kouluissa ja oppilaitoksissa. Kyselyyn vastasi 103 326 nuorta, joista 20 751 oli ammattiin opiskelevaa. Tutkimuksen tiedot kerättiin valtakunnallisesti vertailukelpoisella menetelmällä samoista kunnista joka toinen vuosi. Kouluterveyskyselyn aloittamisesta oli kulunut vuonna 2010 viisitoista vuotta.

Ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat osallistuivat kouluterveyskyselyyn pääkaupunkiseudulla vuosina 2008 ja 2010. Ammattiin opiskelevien hyvinvoinnin kehityksestä pääkaupunkiseudulla saatiin tietoa ensimmäistä kertaa. Espoon, Helsingin, Kauniaisen ja Vantaan kunnissa tutkimukseen osallistuneiden 1. ja 2. vuoden ammattiin opiskelevien määrä oli 3883- 4228 vuosina 2008- 2010. Aineisto kerättiin vuonna 1990 ja myöhemmin syntyneiltä opiskelijoilta. Koulukiusatuksi vähintään kerran viikossa koki tulleen vuonna 2008 neljä prosenttia ja vuonna 2010 viisi prosenttia. (Lommi, Luopa, Puusniekka, Vilkki, Jokela & Kinnunen 2010, 3,5,7.)

2.2 Koulukiusaamisen jaottelu

Höistad (2003, 80-85) jakaa koulukiusaamisen kolmeen eri ryhmään; hiljaiseen, sanalliseen ja fyysiseen kiusaamiseen. Hiljainen kiusaaminen on kiusaamisen tavallisin muoto. Se voi olla esimerkiksi tuijottamista, ilmeilyä, huokailua ja toisen kohtelemista, kuin hän olisi ilmaa. Hiljainen kiusaaminen aiheuttaa suurta vahinkoa kiusatulle. Aikuisten on usein vaikea huomata kiusaaminen, sillä se tapahtuu usein katseilta piilossa tai opettajan selän takana. Aikuisten on usein helpompi huomata sanallinen kiusaaminen kuin hiljainen kiusaaminen. Kiusaaminen voi olla esimerkiksi kuiskuttelua, juoruilua, pilkkaamista, matkimista tai uhkailua, mutta myös lappujen lähettäminen, nimettömien puheluiden soittaminen tai tekstiviestien lähettäminen voivat olla kiusaamista, mikä on vaikeasti havaittavaa. Fyysiseksi kiusaamiseksi luokitel-

laan esimerkiksi repiminen, lyöminen, tuuppiminen ja nipistely. Fyysinen kiusaaminen on usein helpoiten havaittavissa.

Kiusaaminen voidaan jakaa myös epäsuoraan ja suoraan. Suoralle kiusaamiselle on tyypillistä suorat hyökkäykset kuten potkiminen, lyöminen, uhrin tavaroiden vieminen, uhkailu ja nimittely. Epäsuorassa kiusaamisessa on kyse juorujen levittämisestä, valehtelusta, toisen selän takana puhumisesta ja toisen tietoisesta poissulkemisesta ryhmästä. (Terveystieteiden tutkimuskeskuksen www-sivut 2012.) Kiusaamista on jaoteltu myös fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen kiusaamiseen. Fyysisellä kiusaamisella tarkoitetaan toiseen opiskelijaan kohdistuvaa väkivaltaa kuten tönimistä ja hakkaamista. Psyykkisessä kiusaamisessa kiusaaminen tapahtuu sanoin, elein ja ilmein. Mikäli kiusaamisella pyritään vaikuttamaan opiskelijoiden vuorovaikutus- ja ystävyys-suhteisiin, puhutaan sosiaalisesta kiusaamisesta. (Hamarus 2008, 45-46.) Tässä opinnäytetyössä kiusaaminen jaotellaan hiljaiseen, sanalliseen ja fyysiseen.

Nettikiusaaminen eri muodoissa on yleistynyt kiusaamisen muoto (Lämsä 2009, 65). Internet ja erilaiset virtuaaliyhteisöt tarjoavat paljon mahdollisuuksia kiusaamiseen. Kynnys kiusaamiseen on matala, koska kiusaaja ei kohtaa kiusattua kasvotusten. Internetiin ladataan esimerkiksi kuvia kiusatusta, joita sitten muunnellaan ja manipuloidaan. Juoruja ja perättömiä puheita laitetaan erilaisille foorumeille, ja kiusattavaa nuorta pilkataan esimerkiksi vaatetuksen tai perheenjäsenten takia. Kirjoitettu kieli koetaan loukkaavammaksi kuin puhuttu kieli. (Hietala, Kaltiainen, Metsärinne & Vanhala 2010, 51.)

Kiusaamisen pohjimmainen tarkoitus on sama, vaikka muodot saattavat vaihdella. Kiusaaja luo kiusatulle tietynlaisen maineen, eristää hänet yhteisöstä ja käyttää kiusaamista asemansa ja valtansa rakentamiseen ja lujittamiseen. (Hamarus 2012, 40.) Kiusaaminen on erityisesti nuorta vahingoittavaa, esimerkiksi nettiin päätynyttä kuvamateriaalia on vaikeaa saada pois (Hietala ym. 2010, 51).

Tyttöjen ja poikien harjoittama kiusaaminen ilmenee eri tavoilla. Poikien harjoittama kiusaaminen on usein näkyvämpää kuin tyttöjen, minkä vuoksi se on helpompi tunnistaa. Kiusaaminen ilmenee ulkoisesti, se on sekä sanallista että fyysistä. Sanallinen kiusaaminen voi ilmetä esimerkiksi kovaäänisellä nimittelyllä tai uhkailulla ja fyysi-

nen kiusaaminen voi olla lyömistä, potkimista tai uhrin työntämistä seinää vasten. (Höistad 2003, 93-95.) Tytöt taas kiusaavat toisiaan tavoilla, joita aikuisten on vaikea havaita. Tyttöjen harjoittama kiusaaminen on usein hiljaista ja luonteeltaan henkilökohtaisempaa kuin poikien harjoittama kiusaaminen. Tytöt löytävät toistensa heikot kohdat ja käyttävät niitä hyväkseen poikia paremmin. Tyttöjen harjoittama kiusaaminen saattaa ilmetä juorujen levittämisenä ja pahan puhumisena selän takana, jolloin kiusaaja saa toiset oppilaat puolelleen. Ulkonäöstä esimerkiksi vaatteista huomauttaminen on myös tavallista. Tytöt voivat kaikessa hiljaisuudessa ja hymyssä suin kiusata ja sanoa, mitä ilkeimpiä asioita toisistaan ja toisilleen. (Höistad 2003, 95-100.)

2.3 Koulukiusaamisen ilmenemisaikat

Puhuttaessa koulukiusaamisesta tarkoitetaan koulussa, koulumatkoilla tai kouluajana tapahtuvaa kiusaamista. Koulu jakautuu tilaltaan fyysiseen ja sosiaaliseen. Koulun fyysistä tilaa ovat rakennukset ja kouluun liittyvät muut tilat kuten piha-alue. Koulun sosiaalista tilaa ovat vuorovaikutussuhteet. Koulussa oppilaiden aika jakautuu kahtia: oppilaiden omaan aikaan ja viralliseen ohjattuun aikaan. Oppituntien väliin jää oppilaiden omaa aikaa, jota kutsutaan välitunniksi. Tuntien alut, ennen opettajan luokkaan tuloa, ruokatauot ja koulumatkat ovat myös oppilaiden omaa aikaa. Hamaruksen (2006, 127-129) tutkimustulosten mukaan kiusaamista tapahtuu usein oppilaiden omalla ajalla, mutta usein myös viralliseen ohjattuun aikaan eli oppitunneilla. Jollei oppilaiden omalla ajalla tapahtuvaan kiusaamiseen puututa, ulottuu kiusaaminen helposti myös viralliselle ajalle. Mikäli kiusaamiseen ei puututa virallisella ajalla, se saattaa levitä myös vapaa - aikaan.

Mannervesi ja Sihvonen (2007, 30-31) tutkivat opinnäytetyössään koulukiusaamista Rauman peruskoulun yhdeksäsluokkalaisten (N=322) mielestä. Tutkimus toteutettiin kvantitatiivista tutkimusmenetelmää hyödyntäen. Kyselylomakkeella kartoitettiin, missä koulukiusaaminen tapahtui koulukiusaamista huomanneiden oppilaiden mielestä. Oppilaista 251 oli huomannut kiusaamista tapahtuvan välitunnilla ja 192 oppitunnin aikana. Oppilaista 200 oli huomannut kiusaamista koulun pihalla ja 199 koulun käytävillä.

2.4 Koulukiusaamisesta kertominen

Maukonen (2012, 32, 39) selvitti opinnäytetyössään 9-luokkalaisten näkemyksiä kouluterveydenhoitajan roolista koulukiusaamistapauksissa. Tutkimus toteutettiin kvantitatiivista tutkimusmenetelmää hyödyntäen ja tutkimusjoukkona oli Vaasan suomenkielisten peruskoulujen 9- luokkalaiset. Tutkimukseen osallistui yhteensä 59 oppilasta kahdesta Vaasan alueen yläkoulusta.

Tutkimukseen osallistuneista joka kolmas (n=18) kertoi koulukiusaamisesta ensisijaisesti kavereilleen. Neljätoista oppilasta kertoi kiusaamisesta vanhemmilleen. Kahdeksan vastaajista ei kertoi kenellekään koulukiusaamisesta. Viisi oppilasta kertoi kiusaamisesta opettajalle ja neljä oppilasta koulukuraattorille. (Maukonen 2012, 37.)

Maukosen (2012, 39, 41-42) tuloksissa ilmeni, että oppilaista yli puolet (n=31) ei ollut tietoisia siitä, että myös kouluterveydenhoitajalle voi kertoa koulukiusaamistapauksista. Lisäksi opinnäytetyössä kysyttiin olisiko terveydenhoitaja se henkilö, jolle oppilaat ensisijaisesti kertoisivat joutuneensa koulukiusatuksi. Oppilaista 11,3 % (n=6) ottaisi ensisijaisesti yhteyttä kouluterveydenhoitajaan ja 88, 7 % (n=53) ei ottaisi. Opinnäytetyössä kysyttiin niiltä oppilailta, jotka eivät kertoisi kiusaamisesta ensisijaisesti terveydenhoitajalle, miksi he eivät kertoisi. Kysymykseen vastanneista oppilaista kuusitoista vastasi kouluterveydenhoitajan olevan vaikeasti tavoitettavissa ja kahdeksantoista oppilaan mielestä koulukiusaamisen kertomisesta kouluterveydenhoitajalle ei ole mitään hyötyä.

3 KOULUKIUSAAMISEN EHKÄISY JA SIIHEN PUUTTUMINEN

Ammatillisen koulutuksen laissa (1998/630) viidennen luvun 28§:ssa sanotaan: ”Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee laatia opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi

väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimeenpanna suunnitelma ja valvoa sen noudattamista ja toteutumista.”

3.1 Koulukiusaamisen ehkäisyn keinoja

Kaikilla kouluasteilla tulisi laatia toimintamalli koulukiusaamisen vähentämiseksi. Tällaisessa mallissa tai toimintaohjeessa on hyvä ottaa kantaa paitsi akuutissa tilanteessa toimimiseen myös siihen, miten koulussa torjutaan ja ennaltaehkäistään kiusaamista. Toimintamallin tulee olla riittävän konkreettinen, jotta se antaa ohjeet kiusaamistapausten varalle. Valmis toimintamalli tuo koulun henkilökunnalle varmuutta ja uskoa omaan osaamiseen. (Salmivalli 2010, 59-61.)

Kiusaamistilanteissa voi nähdä erilaisia rooleja. Kiusatun ja yhden tai useamman kiusaajan lisäksi on seurailijoita, jotka eivät toimi aktiivisesti niin, että kiusaaminen loppuisi. Kiusaaminen tapahtuu usein aikuisilta piilossa, ja siksi sitä on vaikea havaita ja siihen on hankalaa puuttua. Netissä tapahtuva kiusaaminen on aikuisten usein vaikea huomata. Kiusatun on usein vaikea puhua kiusaamisesta tai hakea tilanteeseen apua, sillä kiusaamiseen liittyy paljon häpeän ja syyllisyyden tunteita. (Hietala ym. 2010, 49.)

Lähtökohtana kiusaamisen vähentämiselle on kiusaamisongelman tiedostaminen ja sen myöntäminen. Mikäli asiaa vähätellään tai sitä ei pidetä ollenkaan koulun ongelmana, ei kiusaamisen vastainen työ voi kunnolla lähteä käyntiin. Kyselylomakkeilla kerätyn tiedon avulla voidaan edistää tietoisuutta kiusaamisen laajuudesta ja selvittää koulun kiusaamistilanne yleisesti. (Salmivalli 2010, 55-56.)

Palonen (2007, 29-31) selvitti opinnäytetyössään koulukiusattujen kokemuksia koulukiusaamisesta. Lisäksi hän selvitti, miten koulukiusaamista tulisi ennaltaehkäistä koulukiusattujen sekä opettajien mielestä. Tutkimus toteutettiin teemahaastattelujen avulla ja siihen osallistui kolme koulukiusattua sekä kolme opettajaa.

Haastatelluista koulukiusatuista kaksi oli naisia ja yksi mies. He kertoivat kiusaamisen olleen henkistä; haukkumista, ryhmän ulkopuolelle jättämistä sekä myös fyysis-

tä; hiuksista repimistä, tönimistä sekä potkimista. Koulukiusaamisen ennaltaehkäisystä keskusteltaessa haastatellut kertoivat, kuinka tärkeänä he pitivät koulukiusaamisesta puhumista. Kahden mielestä puhujan pitäisi olla esimerkiksi poliisi. Yhden mielestä opettajien tulee keskustella koulukiusaamisesta rakentavasti oppilaiden kesken. Haastateltujen mielestä myös vanhempainilloissa tulee puhua koulukiusaamisesta. (Palonen 2007, 29-31.)

Opettajien mielestä koulukiusaamisen ennaltaehkäisyssä tärkeää on oppilaiden tutustuminen toinen toisiinsa, koulukiusaamisesta puhuminen sekä sen selväksi tekeminen, ettei koulukiusaamista hyväksytä missään muodossa tai missään olosuhteissa. Opettajien mielestä koulukiusaamisesta tulee puhua avoimesti niin luokassa kuin vanhempainilloissakin. (Palonen 2007, 29-31.)

3.2 Koulukiusaamisen puuttumisen keinoja

Opettajien odotetaan puuttuvan kiusaamistilanteisiin. Puuttuminen edellyttää, että asiat tulevat opettajien tietoon. Kyselylomakkeella tehdyn hyvän tilannekartoituksen jälkeen kiusaamiseen voidaan puuttua tehokkaasti. (Salmivalli 2010, 55- 56.)

Nuorten yhteisöissä tulee olla rohkeaa ja tilanteisiin puuttumiseen kykenevää aikuisuutta, jotta kiusaaminen huomataan ja sille tehdään jotakin koko yhteisöä tilanteesta vastuuttamalla. Syyllisten hakemisen sijasta tulee etsiä keinoja, joilla yhteinen hyvinvointi lisääntyy. Kouluihin on viime vuosina tuotu muun muassa vertaissovitteluja ja KiVa Koulu- malleja. Niissä on hyvää se, että toimintamallit ovat kaikkien tiedossa. Lisäksi ne tarjoavat työkaluja puuttua tilanteisiin. (Hietala ym. 2010 50.)

Turun yliopiston psykologian laitoksen ja Oppimistutkimus keskuksen yhteistyönä opetusministeriön rahoituksella on vuosina 2006-2011 kehitetty kiusaamisen vastainen ohjelma nimeltä KiVa- Koulu (Kivakoulu [www-sivut](http://www.kivakoulu.fi) 2012). Tämä hanke on ollut monella tavalla ainutlaatuinen, sillä hankkeen yhteydessä kerättiin laaja tutkimusaineisto ja ohjelmasta on saatu hyviä tuloksia. Ohjelma on levinnyt nopeasti suomalaisiin perusopetusta antaviin kouluihin. KiVa- Koulun hankkeen tavoitteena on vaikuttaa oppilaisiin niin, että oppilaat kiusaajan kannustamisen sijaan asettuvat kiusa-

tun puolelle ja osoittavat, etteivät hyväksi kiusaamista. Tavoitteena on myös lisätä oppilaiden tietoisuutta ryhmän merkityksestä kiusaamisessa ja sen lopettamisessa. (Salmivalli 2010, 144-145, 147.)

Kouluihin on perustettu kiusaamisen vastaisia työryhmiä, joiden tehtävänä on kiusaamistapausten hoitaminen. Työryhmän avulla kiusaamistapaukset tulevat varmemmin ja systemaattisemmin selvitettyä. KiVa Koulu – toimenpideohjelmaan kuuluu kussakin koulussa toimiva vähintään kolmen aikuisen muodostama KiVa-tiimi, jonka tehtävänä on kiusaamistapausten selvittäminen. (Salmivalli 2010, 58.)

Palosen (2007,32, 34-39) opinnäytetyössä selvitettiin, miten koulukiusaamiseen tulisi puuttua koulukiusattujen ja opettajien mielestä. Tutkimukseen osallistuneet koulukiusatut korostivat koulukiusaamiseen puuttumisessa opettajien ja vanhempien hyvän yhteistyön tärkeyttä. Asioiden tarkka selvittely ja puhuminen mahdollisesta kiusaamisesta osoittautuivat tärkeäksi. Haastateltujen mielestä kiusaajille tulee antaa jokin rangaistus ja molempien osapuolien niin kiusaajan kuin kiusatunkin vanhemmille tulee kertoa tilanteesta. Opettajien tulee seurata ympäristöä sekä ennen kaikkea oppilaiden välillä vallitsevaa ilmapiiriä kiusaamistapauksen jälkeen.

Opettajat kertoivat haastatteluissa kiusaamisen havaitsemisen olevan melko vaikeaa. Kaksi tutkimukseen osallistuneista opettajista kertoi, että poikien välisen kiusaamisen huomaa helpommin kuin tyttöjen välisen kiusaamisen. Kaikki haastatellut kertoivat havainneensa koulukiusaamista urallaan. (Palonen 2007, 41.)

Opettajat olivat sitä mieltä, että koulukiusaamiseen puuttumisessa opettaja on avainasemassa. Haastatteluista ilmeni, että jokaisen opettajan työpaikalla on tehty kirjallinen suunnitelma, miten kiusaamistilanteisiin on puututtava. Opettajien mielestä koulukiusaamiseen puuttuessa kaikkien osapuolten kanssa on keskusteltava yksitellen. Kiusaajalle voidaan tarvittaessa antaa rangaistukseksi jälki-istuntoa tai äärimmäisessä tapauksessa oppilas voidaan erottaa koulusta. Haastateltujen mielestä on tärkeää ilmoittaa kiusaamisesta myös vanhemmille. (Palonen 2007, 41-45.)

4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSONGELMAT

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, kuinka paljon ja minkälaista sekä missä koulukiusaamista toisen asteen koulutuksessa esiintyy. Lisäksi selvitettiin, miten opiskelijoiden mielestä koulukiusaamiseen on puututtu ja miten he toivovat siihen puututtavan. Tutkimus tehtiin opiskelijoiden näkökulmasta. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa koulukiusaamisesta toisen asteen koulutuksen opettajille ja koulu-terveydenhoitajalle, jotta mahdollinen koulukiusaaminen havaittaisiin ajoissa ja siihen voitaisiin puuttua nopeasti ja tehokkaasti.

Tutkimusongelmat ovat:

1. Kuinka paljon ja minkälaista koulukiusaamista Rauman lähihoitajakoulutuksessa esiintyy?
2. Missä koulukiusaamista esiintyy?
3. Kenelle opiskelijat kertovat koulukiusaamisesta?
4. Miten koulukiusaamiseen on puututtu opiskelijoiden mielestä?
5. Miten koulukiusaamiseen tulisi puuttua opiskelijoiden mielestä?

5 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN

5.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivista tutkimusmenetelmää käyttäen. Kvantitatiivisessa eli määrällisessä tutkimuksessa selvitetään lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyviä kysymyksiä. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa ilmiötä kuvataan numeerisen tiedon pohjalta. Tutkimuksen tekeminen edellyttää riittävän suurta otosta kohderyhmästä. (Heikkilä 2010, 96.)

Kaikilla tiedonkeruumenetelmillä on hyvät ja huonot puolensa. Menetelmän valintaan vaikuttivat tutkittavan asian luonne, tutkimuksen tavoite, aikataulu ja budjetti. Suunnitelmallista kyselytutkimusta nimitetään survey-tutkimukseksi. Tutkittavan joukon ollessa suuri on survey-tutkimus tehokas ja taloudellinen tapa kerätä tietoa. (Heikkilä 2010, 16-18.)

Tämän tutkimuksen aineistonkeruussa käytettiin standardoitua kyselylomaketta. Sen avulla voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto ja voidaan kysyä monia asioita. Kyselylomake on tehokas, koska se säästää tutkijan vaivannäköä ja aikaa. Huolellisella lomakkeen suunnittelulla aineisto voidaan käsitellä tallennettavaan muotoon ja analysoida tietokoneen avulla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2011, 182.)

Opinnäytetyössä käytettävä kyselylomake (Liite 1) on Mannerveden ja Sihvosen (2007) tekemä heidän opinnäytetyötään varten. Opinnäytetyöntekijä on saanut heiltä luvan 5.4.2013 sähköpostitse käyttää kyselylomaketta. Kyselylomake sisältää pääasiassa suljettuja kysymyksiä. Tätä opinnäytetyötä varten kyselylomakkeeseen tehtiin pieniä muutoksia. Kyselylomakkeesta poistettiin neljä kysymystä, joiden katsottiin olevan aiheettomia tässä tutkimuksessa. Monivalintakysymykseen, jossa kysyttiin millaista koulukiusaaminen oli, lisättiin yksi vastausvaihtoehto, ei koskaan, jotta vastauksien luotettavuus olisi parempi.

Vaikka kyselylomake tehtäisiin huolellisesti, tulee se aina esitestata. Esitestaajat selvittävät kysymysten ja ohjeiden selkeyden ja yksiselitteisyyden, vastausvaihtoehtojen toimivuuden ja arvioivat, onko jotain oleellista jäänyt kysymättä ja onko mukana turhia kysymyksiä. Testaamisen jälkeen lomakkeeseen tehdään tarvittavat muutokset. (Heikkilä 2010, 61.) Opinnäytetyössä käytettävän kyselylomakkeen esitestaaminen ei ollut tarpeellista, koska Mannervesi ja Sihvonen esitestasivat kyselylomakkeen ennen aineiston keruuta (Mannervesi & Sihvonen 2007, 17-18).

5.2 Tutkimuksen kohderyhmä

Toisen asteen koulutus voi olla lukio tai ammattikoulu. Opiskelija voi myös suorittaa kaksoistutkinnon, jolloin hän saa sekä ammatillisen perustutkintotodistuksen että ylioppilastodistuksen. (Kompassi-infon www-sivut 2012.) Tässä opinnäytetyössä karotettiin koulukiusaamista lähihoitajaopiskelijoiden kokemana. Kohderyhmänä tutkimuksessa olivat Rauman WinNovan sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijat, jotka valmistuvat lähihoitajiksi. Tutkimusaineisto kerättiin ensimmäisen ja toisen lukuvuoden peruskoulupohjaisilta nuorisosaasteen lähihoitajaopiskelijoilta, jotka olivat aineistonkeruu hetkellä tavoitettavissa koululla. Yhteensä ensimmäisen ja toisen lukuvuoden nuorisosaasteen lähihoitajaopiskelijoita oli 115. Lähihoitajaryhmiä oli yhteensä kuusi. Yksi toisen lukuvuoden opiskelijaryhmä oli aineistonkeruuhetkellä käytännön harjoittelussa, joten heiltä ei aineistoa kerätty. Tutkimusaineisto kerättiin viideltä lähihoitajaryhmältä, joissa opiskelijoita oli yhteensä 94. Aineistonkeruuhetkellä tunneille osallistui 67, jotka kaikki vastasivat kyselyyn. Kaksi kyselylomaketta jouduttiin hylkäämään vastauksien epäselvyyden vuoksi. Vastausprosentiksi muodostui 71 %.

5.3 Aineiston keruu

Opinnäytetyön aihe valikoitui opinnäytetyöaihepankista. Opinnäytetyöntekijä oli aiheen valittuaan yhteydessä koulutuspäällikkö Saloon, jolta hän sai suullisen suostumuksen aineiston keruuseen ja tutkimuksen tekemiseen. Tutkittavien opiskelijoiden määrän ja heidän ryhmänohjaajiensa tiedot opinnäytetyöntekijä sai WinNovan koulutussihteeriltä.

Tutkijan ja tutkimusorganisaation välinen yhteistyö on tärkeää. Tutkimuksen luvista sovitaan tutkimusorganisaation johdon kanssa ennen tutkimuksen aloittamista. (Pauonen & Vehviläinen- Julkunen 2006, 28.) Tässä työssä tutkimuslupa anottiin Rauman WinNovan koulutuspäälliköltä Salolta (Liite 3). Hänen kanssaan tehtiin myös yhteistyösopimus.

Aineiston keruuta varten opinnäytetyöntekijä oli yhteydessä ryhmänohjaajiin, joiden kanssa hän sopi ajankohdat, jolloin hän voi kerätä aineiston. Aineisto kerättiin oppituntien alussa. Opinnäytetyöntekijä kertoi opiskelijoille opinnäytetyön tarkoituksesta ja tavoitteista sekä vastaamisen vapaaehtoisuudesta ennen aineiston keruuta. Tämän jälkeen opinnäytetyöntekijä jakoi kyselylomakkeet opiskelijoille, jotka palauttavat kyselylomakkeet palautuslaatikkoon heti vastaamisen jälkeen. Opinnäytetyöntekijä odotti luokassa, kunnes kaikki olivat palauttaneet kyselylomakkeet laatikkoon. Tällöin tutkimukseen osallistuvilla oli mahdollisuus kysyä ja saada lisätietoa tutkimuksesta opinnäytetyöntekijältä.

5.4 Tutkimusaineiston analysointi

Empiirisessä tutkimuksessa aineistosta tehdään päätelmiä vasta tietojen tarkistamisen, täydentämisen ja aineiston järjestämisen jälkeen. Ensimmäiseksi selvitetään, onko joitakin lomakkeita hylättävä. Vastaajan jättäessä vastaamatta mittarin yhteen osioon ei kyselylomakkeen hylkääminen ole aiheellista, jos lomake on muuten huolella täytetty. Tieto voidaan saada käyttämällä esimerkiksi keskiarvotietoa. (Hirsjärvi ym. 2010, 221-222.) Tässä tutkimuksessa kaksi kyselylomaketta jouduttiin hylkäämään vastauksien epäselvyyden vuoksi.

Tutkimusaineiston analysoinnissa käytettiin Microsoft Excel –taulukointiohjelmaa. Kyselylomakkeet numeroitiin ja strukturoitujen kysymyksien vastaukset syötettiin Excel-ohjelmaan, jolloin tuloksia voitiin vertailla. Tulosten havainnollistamiseksi tehtiin taulukoita ja kuvioita.

Avointen kysymysten vastukset analysoitiin käyttäen laadullista menetelmää, sisällön analyysia (Hirsjärvi ym. 2009, 293). Pääluokat muodostettiin tutkimusongelmista ja ne olivat, millä tavoin koulukiusaamiseen on puututtu ja millä tavoin lähihoitaja-opiskelijat toivoivat siihen puututtavan. Pääluokat jaoteltiin alaluokkiin vastausten samankaltaisen sisällön mukaan. Tämän jälkeen laskettiin eri alaryhmien vastausten määrät. Vastausten havainnollistamiseksi käytettiin muutamaa suoraa lainausta.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimuksen kohdejoukkona olivat Rauman ensimmäisen ja toisen lukuvuoden nuorisosaasteen lähihoitajaopiskelijat. Kyselyyn vastasi 67 opiskelijaa. Kaksi kyselylomaketta jouduttiin hylkäämään vastauksien epäselvyyden vuoksi. Vastausprosentiksi tuli 71 %.

6.1 Koulukiusaamisen yleisyys

Ensimmäiseksi kyselylomakkeessa selvitettiin, olivatko lähihoitajaopiskelijat huomanneet koulukiusaamista. Vastanneista 37 % (n=24) oli huomannut koulukiusaamista koulussaan ja loput 63 % ei ollut sitä huomannut. Vastaajilta kysyttiin, olivatko he itse joutuneet koulukiusaamisen kohteeksi. Lähihoitajaopiskelijoista 15 % (n=10) oli joutunut kiusaamisen kohteeksi ja loput 85 % ei ollut joutunut. Lisäksi selvitettiin, kuinka moni lähihoitajaopiskelija kiusasi toista opiskelijaa. Vastanneista 17 % (n=11) vastasi kiusanneensa toista opiskelijaa ja loput 83 % ei ollut kiusannut.

6.2 Koulukiusaamisen jaottelu

Kyselylomakkeessa kysyttiin niiltä, jotka olivat huomanneet koulukiusaamista, mil-laista kiusaaminen oli ja miten usein sitä ilmeni. (Taulukko 1.) Päivittäin pahan puhumista selän takana ja juoruamista oli huomannut kahdeksan lähihoitajaopiskelijaa. Haukkumista ja nimittelyä oli viikoittain huomannut kymmenen. Tönimistä ja kaatamista oli huomannut yksi lähihoitajaopiskelija harvemmin.

	päivittäin	viikottain	kuukausittain	harvemmin	Ei koskaan
	f	f	f	f	f
Haukkumista, nimittelyä		10	3	6	5
Pilkaamista, naurunalaiseksi tekemistä		8	2	7	7
Ryhmän ulkopuolelle jättämistä, syrjimistä	1	11	4	6	2
Pahan puhumista selän takana, juoruamista	8	10	4	1	1
Härnäämistä, ärsyttämistä		2	4	4	10
Tönimistä, kaatamista				1	23
Lyömistä, potkimista		1	1	11	11
Tavaroiden ottamista, tavaroiden piilottelua			1	1	22

Taulukko 1. Lähihoitajaopiskelijoiden huomaama koulukiusaaminen ja sen ilmeneminen.

Koulukiusatuilta lähihoitajaopiskelijoita kysyttiin, millaista kiusaaminen oli ja miten usein sitä ilmeni. (Taulukko 2.) Kaksi lähihoitajaopiskelijaa koki pilkkaamista ja naurunalaiseksi tekemistä tapahtuvan päivittäin. Tönimistä ja kaatamista oli kokenut yksi opiskelija kuukausittain. Ryhmän ulkopuolelle jättämistä ja syrjimistä oli kokenut kaikki kiusatuksi tulleet.

	päivittäin	viikottain	kuukausittain	harvemmin	Ei koskaan
	f	f	f	f	f
Haukkumista, nimittelyä	1	1	3	2	3
Pilkaamista, naurunalaiseksi tekemistä	2	1		2	5
Ryhmän ulkopuolelle jättämistä, syrjimistä	1	4	2	3	
Pahan puhumista selän takana, juoruamista	2	1	2	2	3
Härnäämistä, ärsyttämistä	2	4		2	2
Tönimistä, kaatamista			1		9
Lyömistä, potkimista				1	9
Tavaroiden ottamista, tavaroiden piilottelua				1	9

Taulukko 2. Koulukiusatuksi tulleiden lähihoitajaopiskelijoiden kokema koulukiusaaminen ja sen ilmeneminen.

Kyselylomakkeessa kysyttiin niiltä lähihoitajaopiskelijoilta, jotka olivat itse kiusanneet, millä tavoin ja kuinka usein he olivat kiusanneet toisia opiskelijoita. (Taulukko 3.) Yksi opiskelija ilmoitti puhuvansa pahaa selän takana ja juoruilevansa päivittäin. Kolme opiskelijaa vastasi tekevänsä niin viikoittain. Kiusanneista lähihoitajaopiskelijoista kukaan ei ollut lyönyt tai potkinut. Sen sijaan tönimällä ja kaatamalla kertoi kiusanneensa yksi lähihoitajaopiskelija harvemmin.

	päivittäin	viikottain	kuukausittain	harvemmin	Ei koskaan
	f	f	f	f	f
Haukkumista, nimittelyä		3	1	4	3
Pilkaamista, naurunalaiseksi tekemistä		3	2	11	
Ryhmän ulkopuolelle jättämistä, syrjimistä	1		2	5	3
Pahan puhumista selän takana, juoruamista	1	3	3	3	1
Härnäämistä, ärsyttämistä		1	2	2	6
Tönimistä, kaatamista				1	10
Lyömistä, potkimista					11
Tavaroiden ottamista, tavaroiden piilottelua		1		2	8

Taulukko 3. Koulukiusaajien harjoittama koulukiusaaminen ja sen ilmeneminen.

6.3 Koulukiusaamisen ilmeneminen eri paikoissa.

Kyselylomakkeessa kartoitettiin, missä koulukiusaaminen oli tapahtunut ja kuinka usein. (Taulukko 4.) Kuusitoista lähihoitajaopiskelijaa oli huomannut kiusaamista tapahtuvan tauoilla ja yhdeksän teoriatunneilla viikoittain. Päivittäin koulukiusaamista oli huomannut tauoilla kaksi ja teoriatunneilla yksi lähihoitajaopiskelija. Viikoittain yksi opiskelija oli huomannut internetissä kiusaamista ja kaksi opiskelijaa matkapuhelimen välityksellä.

	Päivittäin	Viikottain	Kuukausittain	Harvemmin	Ei koskaan
	f	f	f	f	f
Teoriatunnilla	1	9	2	6	6
Tauolla	2	16	2	3	1
Koulumatkalla			1	3	20
Koulun pihalla		2	2	4	16
Ruokalassa		4	3	5	12
Pukuhuoneessa			2	3	19
Koulun vessassa			1	1	22
Laboraatiotunnilla			3	4	17
Internetissä		1	4	5	14
Matkapuhelimen välityksellä		2	2	6	14

Taulukko 4. Koulukiusaamisen ilmeneminen eri paikoissa.

Kyselylomakkeen kysymyksellä selvitettiin, missä koulukiusatuiksi tulleet lähihoitajaopiskelijat kokivat kiusaamisen tapahtuvan ja kuinka usein. (Taulukko 5.) Yksi opiskelija koki tulleen kiusatuksi päivittäin tauoilla ja yksi koulun pihalla. Kaksi lähihoitajaopiskelijaa koki tulleen kiusatuksi ruokalassa viikoittain ja teoriatunneilla neljä.

	Päivittäin	Viikottain	Kuukausittain	Harvemmin	Ei koskaan
	f	f	f	f	f
Teoriatunnilla		4	1	2	3
Tauolla	1	4	3	1	1
Koulumatkalla		1		2	7
Koulun pihalla	1	1	2		6
Ruokalassa		2	2	1	5
Pukuhuoneessa		1	1	1	7
Koulun vessassa			2		8
Laboraatiotunnilla		4	1	2	3
Internetissä		1	2	1	6
Matkapuhelimen välityksellä		1	1	1	7

Taulukko 5. Koetun koulukiusaamisen ilmeneminen eri paikoissa.

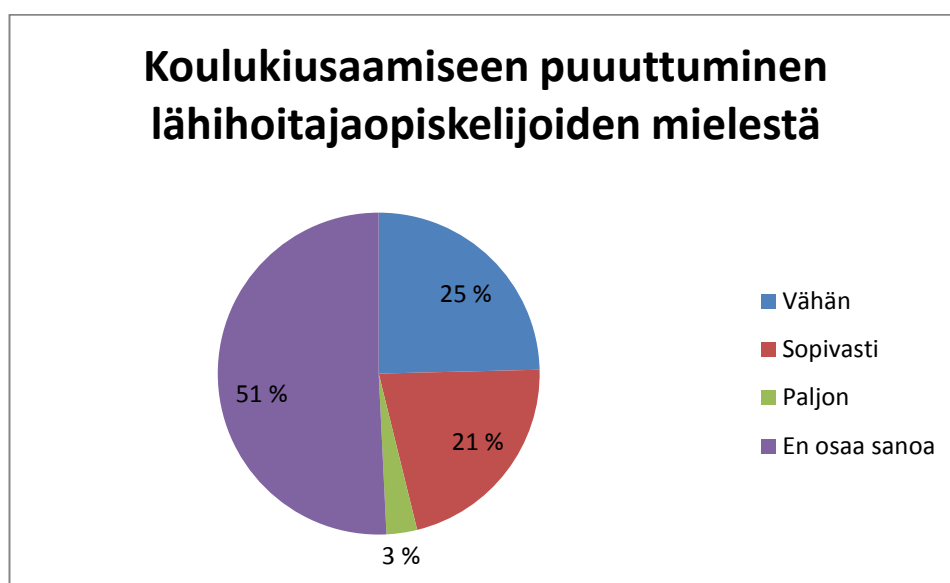
6.4 Koulukiusaamisesta kertominen

Kyselylomakkeessa kartoitettiin, kenelle lähihoitajaopiskelijat olivat kertoneet kiusaamisesta, jos olivat sitä huomanneet. Opettajalle kiusaamisesta oli kertonut neljä opiskelijaa, kouluterveydenhoitajalle yksi, kavereille kolmelta, vanhemmille neljä ja sisaruksille yksi opiskelija. Kymmenen opiskelijaa ei ollut kertonut kenellekään, että oli huomannut kiusaamista.

Lisäksi selvitettiin, kenelle lähihoitajaopiskelijat kertoivat tulleen kiusatuiksi. Opettajalle kiusaamisesta oli kertonut kaksi opiskelijaa, koulukuraattorille yksi, kavereille seitsemän, vanhemmille kolme ja sisaruksille kaksi opiskelijaa. Kouluterveydenhoitajalle kiusaamisesta ei ollut kertonut yksikään. Lisäksi kolme opiskelijaa ei ollut kertonut kenellekään tulleen kiusatuksi.

6.5 Koulukiusaamiseen puuttuminen

Kyselylomakkeen kysymyksessä 51 selvitettiin, oliko lähihoitajaopiskelijoiden mielestä koulukiusaamiseen puututtu tarpeeksi. Lähihoitajaopiskelijoista 51 % (n=33) ei osannut sanoa, oliko koulukiusaamiseen puututtu tarpeeksi (Kuvio 4).

Kuvio 4. Koulukiusaamiseen puuttuminen lähihoitajaopiskelijoiden mielestä.

Kyselylomakkeessa lähihoitajaopiskelijoille esitettiin avoin kysymys 52, millä tavoin heidän mielestään koulussa on puututtu koulukiusaamiseen. Induktiivisen sisällön-analyysin ensimmäisenä pääluokkana oli, keinot puuttua koulukiusaamiseen. Alaluokiksi muodostui; keskustelu tai puhuminen, puhuttelu, yhteydenotto vanhempiin, koulutuspäällikkö puuttuminen, ennaltaehkäisy, vakava puuttuminen, jolloin asia vietäisiin pahimmissa tilanteissa poliisille, ei ole puututtu ja ei tiedä.

Lähihoitajaopiskelijoista 69 % (n=45) oli vastannut tähän kysymykseen. Neljätoista lähihoitajaopiskelijaa kirjoitti, että koulukiusaamiseen oli puututtu keskustelemalla tai puhumalla asiaan kuuluvien kanssa.

”Puhuttu kiusaajan ja kiusatun kanssa.” (21)

”Opettaja, kiusaaja sekä kiusattu ovat keskenään tavanneet ja puhuneet asiat selviksi.”(9)

Kuusi lähihoitajaopiskelijaa vastasi, että koulukiusaamiseen oli puututtu puhuttelulla ja kaksi heistä kertoi, että lisäksi oli otettu yhteyttä vanhempiin.

”Luultavasti kiusaaja on otettu puhutteluun ja ollaan ilmoitettu vanhemmille.”(18)

”Puhutteluilla.”(29)

Kaksi lähihoitajaopiskelijaa vastasi koulutuspäällikön puuttuneen koulukiusaamiseen.

”Koulutuspäällikkö antaa saarnan.”(12)

”Koulutuspäällikkö tullut huutamaan= ei auta mitään.”(38)

Kolmen lähihoitajaopiskelijan mielestä koulukiusaamista oli ennaltaehkäisty.

”Ennaltaehkäisty tiedottaen.”(14)

”On ennalta kerrottu mitä tulee tehdä, jos huomaa kiusausta.”(57)

Yksi tutkimukseen osallistunut kirjoitti, että lähihoitajakoulutuksessa puututaan koulukiusaamiseen vakavasti ja pahimmassa tapauksessa asia vietäisiin poliisille.

”Tosi vakavasti vaikka poliisille pahimmas tapaukses.”(26)

Viiden lähihoitajaopiskelijan mielestä koulukiusaamiseen ei oltu puututtu mitenkään.

”Mielestäni siihen ei juuri puututa.”(17)

”Ei mielestäni mitenkään sillä kiusattu ei kerro siitä mielellään ja opettajat eivät voi todistaa sitä jolloin ei myöskään puututa.”(38)

Neljätoista lähihoitajaopiskelijaa ei tiennyt, miten koulukiusaamiseen puututtiin koulussa.

”Vaikea sanoa.”(32)

”En ole törmännyt tapaukseen en tiedä.”(19)

Lisäksi kyselylomakkeessa kysyttiin lähihoitajaopiskelijoilta, millä tavoin he toivoivat koulukiusaamiseen puututtavan. Toiseksi yläluokaksi induktiivisessa sisällönanalyysissä muodostui toiveet koulukiusaamiseen puuttumisen keinoista. Alaluokiksi muodostui; puhuminen ja keskustelu, koulusta erotus määräaikaiseksi, kertominen vanhemmille, opettajan puuttuminen, opettajan puhuttelu, rangaistukset, kiusaajan ilmianto, puuttuminen heti, puuttuminen samalla tavalla kuin ennen, ei osaa sanoa, puututaan vakavasti ja ennaltaehkäisy. Lähihoitajaopiskelijoista 74 % (n=48) oli vastannut kyseiseen kysymykseen.

Seitsemäntoista lähihoitajaopiskelijaa toivoi kiusaamiseen puututtavan puhumalla ja keskustelemalla asiaan kuuluvien kanssa. Määräaikaista/kokonaan koulusta erottamista kiusaamisen lopettamiseksi toivoi kolme lähihoitajaopiskelijaa. Kolme lähihoitajaopiskelijaa toivoi kiusaamisesta kerrottavan vanhemmille.

”Jos sellaista ilmenee niin heti keskustelulla asianomaisten kanssa, jos se ei puhumalla lopu, niin kurinpitotoimilla, esim. määräaikainen erottaminen.”(13)

”Enemmän pyydetäisiin keskustelemaan kahden kesken oppilaita vaikka terveydenhoitajalle.”(44)

”Jos kiusaamista ilmenee, tulisi opettajien ja kiusatun/kiusaajien keskustella. Pahemmassa tapauksessa myös vanhempien kanssa.”(49)

”No niistä pitäis saman tien ilmoittaa vanhemmille kiusaajan ja kiusatun keskustella ja ääritapauksissa tällä alalla kiusaaja erottaa joko väliaikaisesti tai kokonaan.”(52)

Neljä lähihoitajaopiskelijaa toivoi opettajan puuttuvan koulukiusaamiseen ja neljä opiskelijaa toivoi opettajan puhuttelevan. Kolme opiskelijaa toivoi nykyistä enemmän rangaistuksia.

”Opettajat puuttuisivat lisää.”(7)

”No opettajien pitäis puuttua siihen jos semmost esiintyy.”(14)

Neljä lähihoitajaopiskelijaa toivoi, että kiusaaja ilmiannettaisiin ja kaksi lähihoitajaopiskelijaa toivoi, että kiusaamiseen puututtaisiin heti.

”Kunnolla, ihmisten pitäisi ilmi antaa kiusaajat/kiusattu.”(6)

Kolme lähihoitajaopiskelijaa toivoi kiusaamiseen puututtavan samalla tavalla kuin ennenkin.

”Nyt puututaan jo ihan hyvin.”(42)

”No miten siihen nyt puututaan.”(50)

Viisi lähihoitajaopiskelijaa ei osannut kertoa, miten toivoi kiusaamiseen puututtavan.

”Vaikea sanoa.”(34)

”En oo kauheesti huomannu sellasta, nii en oikee tiä.”(47)

Kolme lähihoitajaopiskelijaa toivoi kiusaamiseen puututtavan vakavasti.

”Niin että niihin otetaan vakavasti kantaa.”(28)

”Tosi vakavasti ja se ettei opettajat olisi niin puusilmiä.”(26)

Yksi lähihoitajaopiskelija toivoi kiusaamiseen puututtavan ennaltaehkäisevästi.

”Kiusaaminen koulussa loppuisi jos asiasta kerrotaisiin enemmän.”(4)

7 TULOSTEN TARKASTELU JA POHDINTA

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, kuinka paljon ja minkälaista sekä missä koulukiusaamista toisen asteen koulutuksessa esiintyy. Lisäksi selvitettiin, miten opiskelijoiden mielestä koulukiusaamiseen on puututtu ja miten he toivoivat siihen puututtavan. Tutkimus tehtiin opiskelijoiden näkökulmasta. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa koulukiusaamisesta toisen asteen koulutuksen opettajille ja koulu-terveydenhoitajalle, jotta mahdollinen koulukiusaaminen havaittaisiin ajoissa ja siihen voitaisiin puuttua nopeasti ja tehokkaasti.

7.1 Tulosten tarkastelu

Ensimmäisenä tutkimusongelmana oli selvittää, kuinka paljon ja minkälaista koulukiusaamista Rauman lähihoitajakoulutuksessa esiintyy. Tutkimustulosten mukaan kiusaamista esiintyy päivittäin. Lähihoitajaopiskelijat kokivat kiusaamisen ilmenevän enimmäkseen haukkumisena ja nimittelynä, pahan puhumisena selän takana, juoruiluna, ryhmän ulkopuolelle jättämisenä, syrjimisenä sekä pilkkaamisena ja naurunalaiseksi tekemisenä. Tämän opinnäytetyön tulokset tukevat Höistadin (2003, 93) kirjoitusta tyttöjen ja poikien harjoittamasta kiusaamisesta. Tähän kyselyyn vastanneista valtaosa oli tyttöjä. Tyttöjen harjoittama kiusaaminen on usein hiljaista ja saattaa ilmetä juorujen levittämisenä ja pahan puhumisena selän takana, jolloin kiusaaja saa toiset oppilaat puolelleen (Höistad 2003, 95-100). Tässä tutkimuksessa kiusaamisen koettiin ilmenevän eniten juuri tyttöjen harjoittamalla tavalla.

Toisena tutkimusongelmana oli selvittää, missä koulukiusaamista tapahtuu. Koulukiusaamista ilmeni eniten tauolla sekä teoriatunnilla. Tämän opinnäytetyön tulokset tukevat Hamaruksen (2006, 127-129) tutkimustuloksia, joiden mukaan kiusaamista tapahtuu usein oppilaiden omalla ajalla, mutta yllättävän usein myös viralliseen ohjattuun aikaan, oppitunneilla. Jollei oppilaiden omalla ajalla tapahtuvaan kiusaamiseen puututa, ulottuu kiusaaminen helposti myös viralliselle ajalle. Mikäli kiusaamiseen ei puututa virallisella ajalla, se saattaa levitä myös vapaa-aikaan.

Kolmantena tutkimusongelmana oli selvittää, kenelle opiskelijat kertovat koulukiusaamisesta. Koulukiusatuksi tulleista (n=10) kolme opiskelijaa ei ollut kertonut kenellekään tulleen kiusatuksi. Hietalan ym. (2010, 49) mukaan kiusatun on usein vaikea puhua kiusaamisesta tai hakea tilanteeseen apua, sillä kiusaamiseen liittyy paljon häpeän ja syyllisyyden tunteita. Mahdollisesti nämä kolme opiskelijaa saattoivat tuntea juuri näitä tunteita, eivätkä siksi olleet kertoneet kiusaamisesta kenellekään.

Kiusatuksi tulleista lähihoitajaopiskelijoista yksikään ei ollut kertonut kiusaamisesta kouluterveydenhoitajalle. Tutkimukseen osallistuneet opiskelijat olivat kaikki samasta koulusta, jolloin heillä kaikilla oli sama terveydenhoitaja. Maukosen (2012, 39) opinnäytetyössä ilmeni, että oppilaista yli puolet (n=31) ei ollut tietoisia siitä, että myös kouluterveydenhoitajalle voi kertoa koulukiusaamistapauksista. Mahdollisesti myös tähän opinnäytetyöhön vastanneet lähihoitajaopiskelijat eivät olleet tietoisia siitä, että kouluterveydenhoitajalle voi kertoa koulukiusaamisesta. Maukosen (2012, 42) opinnäytetyössä kysyttiin niiltä oppilailta, jotka eivät kertoisi kiusaamisesta ensisijaisesti terveydenhoitajalle, miksi he eivät kertoisi. Kysymykseen vastanneista oppilasta kuusitoista vastasi kouluterveydenhoitajan olevan vaikeasti tavoitettavissa ja kahdeksantoista oppilaan mielestä koulukiusaamisen kertomisesta kouluterveydenhoitajalle ei ole mitään hyötyä. Mahdollisesti Rauman lähihoitajaopiskelijat kokivat terveydenhoitajan olevan vaikeasti tavoitettavissa ja siksi hänelle ei yksikään opiskelijoista ollut kertonut kiusaamisesta. On myös mahdollista, että lähihoitajaopiskelijat kokivat, ettei kouluterveydenhoitajalle koulukiusaamisen kertomisesta olisi hyötyä.

Neljäntenä tutkimusongelmana oli selvittää, miten koulukiusaamiseen on puututtu. Lähihoitajaopiskelijoista yli puolet ei osannut sanoa, puututaanko koulukiusaamiseen

tarpeeksi. Tämä näkyi myös avoimien kysymyksen vastauksissa, sillä neljätoista lähihoitajaopiskelijaa ei osannut sanoa, miten koulussa puututtiin koulukiusaamiseen. Neljätoista muun lähihoitajaopiskelijan mielestä koulukiusaamiseen puututtiin keskustelemalla sekä puhumalla asiaan kuuluvien kanssa.

Viidentenä tutkimusongelmana oli selvittää, miten lähihoitajaopiskelijat toivoivat koulukiusaamiseen puututtavan. Viisi lähihoitajaopiskelijaa ei osannut sanoa, miten toivoi kiusaamiseen puututtavan. Seitsemäntoista lähihoitajaopiskelijaa toivoi kiusaamiseen puututtavan puhumalla ja keskustelemalla asiaan kuuluvien kanssa. Yksi opiskelija toivoi kiusaamiseen puututtavan ennaltaehkäisevästi.

7.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Kaikissa tutkimuksissa arvioidaan tutkimuksen luotettavuutta. Apuna voidaan käyttää erilaisia mittaus- ja tutkimustapoja. Mittarin luotettavuutta arvioidaan mittaustulosten toistettavuuden eli reliaaabeliuden sekä pätevyuden eli validiuden suhteen. Tutkimuksen validiudella tarkoitetaan mittarin tai tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä, mitä on tarkoituskin mitata. Reliaabelius tarkoittaa mittauksen tai tutkimuksen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Kvantitatiivisissa tutkimuksissa on kehitelty erilaisia tilastollisia menettelytapoja, joiden avulla voidaan arvioida mittareiden luotettavuutta. (Hirsjärvi ym. 2009, 213.)

Tutkimuksen reliabiliteetti jaetaan sisäiseen ja ulkoiseen. Sisäisen reliabiliteetti voidaan todeta mittaamalla sama tilastoyksikkö useampaan kertaan. Mittaustulosten ollessa samat, mittaus on reliaaabeli. Tutkimuksen ulkoinen reliabiliteetti tarkoittaa sitä, että mittaukset ovat toistettavissa myös muissa tutkimuksissa ja tilanteissa. (Heikkilä 2010, 187.)

Validiteetti voidaan jakaa ulkoiseen ja sisäiseen validiteettiin. Ulkoinen validiteetti kattaa tarkastelun siitä, kuinka yleistettävä tutkimus on. (Metsämuuronen 2008, 64.) Tämän opinnäytetyön tutkimustulokset ovat yleistettävissä kaikkiin WinNovan Rauman toimipisteen nuorisoasteen opiskelijoihin, koska tutkimukseen osallistui 71 % kaikista kohderyhmään kuuluvista opiskelijoista. Tutkimustulokset ovat yleistettä-

vissä tietyin varauksin koskemaan pienehköjen kaupunkien nuorisoasteen lähihoitajaopiskelijoita. Sisäisellä validiteetilla tarkoitetaan sitä, vastaavatko mittaukset tutkimuksen teoriaosassa esitettyjä käsitteitä (Heikkilä 2010, 186).

Esitutkimuksella on huomattava rooli mittarin validiteetin arvioinnissa. Sen avulla tutkija voi varmistaa, että mittari on toimiva, looginen, ymmärrettävä ja helposti käytettävä. (Paunonen, Vehviläinen- Julkunen 2006, 207.) Tässä tutkimuksessa tulosten validiteettia pyrittiin parantamaan hyödyntämällä Mannerveden ja Sihvosen tekemää kyselylomaketta ja tekemällä siihen pieniä tarkennuksia. Kyselylomakkeen esitestaus ei ollut tarpeellista, sillä Mannervesi ja Sihvonen (2007, 17-18) esitetasivat sen omaa opintyötään varten.

Tutkimuksen luotettavuuden kannalta tutkimuksen perusjoukko on määritettävä ensin mahdollisimman tarkasti ennen, kuin siitä pystytään valitsemaan mahdollisimman edustava otos. Kohdeperusjoukkoon kuuluvat kaikki kiinnostuksen kohteena olevat, kun taas kehikkoperusjoukkoon kuuluvat ne, jotka voidaan käytännössä tavoittaa. Tutkimustulokset ovat sattumanvaraisia, jos otos on pieni. Kyselytutkimusta tehtäessä on hyvä ottaa huomioon kato eli mahdollinen kyselylomakkeiden palauttamatta jättäneiden määrä. (Heikkilä 2010, 30,34.) Tässä tutkimuksessa aineisto kerättiin kaikilta ensimmäisen ja toisen lukukauden nuorisoasteen lähihoitajaopiskelijoilta, jotka oli mahdollista tavoittaa teorialunneilla. Opinnäytetyöntekijä keräsi aineiston henkilökohtaisesti jakamalla kyselylomakkeet lähihoitajaopiskelijoille, jolloin opinnäytetyöntekijä uskoi kadon olevan pieni. Kaikki aineistonkeruuhetkellä tunnilla olleet lähihoitajaopiskelijat vastasivat kyselyyn. Vastausprosentiksi tuli 71 %.

Tutkimuksessa on huomioitava tutkimuksen eettiset kysymykset. Opetusministeriön 1991 asettama tutkimuseettinen neuvottelukunta käsittelee tieteelliseen tutkimukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä ja edistää tutkimusetiikkaa. Tutkimuseettinen neuvottelukunta on laatinut ohjeet hyvästä tieteellisestä käytännöstä ja sen loukkausten käsittelemisestä. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu muiden tutkijoiden työn ja saavutuksien asianmukainen huomioon ottaminen ja tutkijan rehellisyys, avoimuus, yleinen huolellisuus ja tarkkaavaisuus tutkimustyössä. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012.)

Tutkijan ja tutkimusorganisaation välinen yhteistyö on tärkeää. Tutkimuksen luvista sovitaan tutkimusorganisaation johdon kanssa ennen tutkimuksen aloittamista. (Paulonen & Vehviläinen- Julkunen 2006, 28.) Tässä työssä tutkimuslupa anottiin Rauman WinNovan koulutuspäälliköltä Salolta (Liite 3). Hänen kanssaan tehtiin myös yhteistyösopimus.

Kun tutkimus kohdistuu ihmisiin, on tärkeää selvittää heidän suostumuksensa. Osallistuminen tutkimukseen on vapaaehtoista. (Hirsjärvi ym. 2009, 25-27.) Tämän tutkimuksen saatekirjeessä (Liite2) esitettiin, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Opinnäytetyöntekijä kertasi ohjeen vielä vastauksia kerätessään. Tutkimusaineisto käsitellään anonymisti ja luottamuksellisesti, jolloin vastanneiden henkilötiedot eivät tule ilmi. Tutkimukseen osallistuneet palauttivat kyselylomakkeet nimettöminä palautuslaatikkoon, tällä varmistettiin vastaajien anonymiteetin säilyminen. Kyselylomakkeessa ei kysytty vastaajien sukupuolta, koska valtaosa vastaajista oli tyttöjä. Opinnäytetyöntekijä katsoi, ettei tästä johtuen poikien anonymiteetti olisi mahdollisesti säilynyt.

7.3 Tulosten hyödynnettävyys ja jatkotutkimushaasteet

Opinnäytetyön aihe on hyvin ajankohtainen ja tärkeä. Kyselylomakkeella kerätyn tiedon avulla kartoitettiin Rauman WinNovan nuorisoasteen lähihoitajaopiskelijoiden kokemuksia koulukiusaamista. Lähtökohtana kiusaamisongelman vähentämiselle on sen tiedostaminen ja myöntäminen. Opinnäytetyöntekijä toivoo, että tutkimustuloksia tullaan hyödyntämään jatkossa kiusaamisen vastaisessa työssä. Jatkossa olisi hyödyllistä tutkia koulukiusaamiseen johtaneita syitä sekä kartoittaa muiden ammatillisten oppilaitoksien kiusaamistilanne. Lisäksi olisi myös hyödyllistä selvittää, onko kiusaaminen ollut aina opiskelijoiden välistä vai onko kiusaamiseen osallistunut oppilaitoksen muita tahoja esimerkiksi opettajia.

LÄHTEET

- Hamarus, P. 2006. Koulukiusaaminen ilmiönä- yläkoulun oppilaiden kokemuksia koulukiusaamisesta. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.*
- Hamarus, P. 2008. Koulukiusaaminen. Huomaa, puutu, ehkäise. Hämeenlinna: Kirjapaino Oy.*
- Hamarus, P. 2012. Haukku haavan tekee. Puututaan yhdessä kiusaamiseen. Juva: Bookwell Oy.*
- Heikkilä, T. 2010. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.*
- Hietala, T., Kaltiainen, T., Metsärinne, U. & Vanhala, E. 2010. Nuori ja Mieli- Koulu mielenterveyden tukena. Latvia: Tammi.*
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2011. Tutki ja Kirjoita. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.*
- Höistad, G. 2003. Irti kiusaamisen kierteestä. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.*
- Kivakoulun www-sivut. Viitattu 16.11.2012. <http://www.kivakoulu.fi>*
- Kompassi. infon www-sivut. Viitattu 30.5.2012. <http://www.kompassi.info>.*
- Laki ammatillisesta koulutuksesta 21.8.1998/630.*
- Lommi, A., Luopa, P., Puusniekka, R., Vilkki, S., Jokela, J. & Kinnunen, T. 2010. Kouluterveys 2010: Pääkaupunkiseudun raportti. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos & Pääkaupunkiseudun kouluterveyskyselytyöryhmä Espoo.*
- Lämsä, A-L. 2009. Mun on paha olla. Näkökulmia lasten ja nuorten psyykkiseen hyvinvointiin. Juva: WS Bookwell Oy.*
- Mannerheimin lastensuojeluliiton www-sivut. Viitattu 23.5.2012. <http://www.mll.fi>.*
- Mannervesi M. & Sihonen K. 2007. Koulukiusaaminen Rauman peruskoulun yhdeksäsluokkalaisten kokemana. AMK-opinnäytetyö. Satakunnan ammattikorkeakoulu.*

Maukonen J. 2012. 9. –luokkalaisten näkemyksiä kouluterveydenhoitajan roolista koulukiusaamistapauksissa. AMK-opinnäytetyö. Vaasan ammattikorkeakoulu.

Metsämuuronen J. 2008. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä 2. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Opetusministeriön julkaisuja 2008:7. Koulukiusaaminen peruskoulun yläluokilla 2000-2007. Helsinki.

Palonen P. 2007. ”Niin syvälle sydämeen sattuu” – Koulukiusattujen ja opettajien näkemyksiä koulukiusaamisesta. AMK- opinnäytetyö. Satakunnan ammattikorkeakoulu.

Paunonen, M. & Vehviläinen- Julkunen, K. 2006. Hoitotieteen tutkimusmetodiikka. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Salmivalli, C. 1998. Koulukiusaaminen ryhmäilmiönä. Tampere: Tammel- Paino Oy.

Salmivalli, C. 2010. Koulukiusaamiseen puuttuminen. Kohti tehokkaita toimintamalleja. Juva: WS Bookwell Oy.

Sinkkonen J. 2010. Nuoruusikä. Juva: WS Bookwell Oy.

Terveiden ja hyvinvoinninlaitoksen www-sivut. Viitattu 23.5.2012. <http://www.thl.fi>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Helsinki. Viitattu 11.10.2013.

www.tenk.fi/fi/htk-ohje

Winnovan www-sivut. Viitattu 16.11.2012. <http://www.winnova.fi>

Jos olet joutunut koulukiusaamisen kohteeksi, kenelle olet kertonut siitä? (Voit valita useamman vaihtoehdon.)

- A. Opettajalle
- B. Kouluterveydenhoitajalle
- C. Koulukuraattorille
- D. Kavereille
- E. Vanhemmille
- F. Sisaruksille
- G. En kenellekään
- H. Jollekin muulle, kenelle? _____

41. Oletko itse kiusannut?

- A. Kyllä
- B. En, siirry kohtaan 51.

Jos olet kiusannut, millä tavoin olet kiusannut ja kuinka usein?

- 42. Haukkumista, nimittelyä
- 43. Pilkkaamista, naurunalaiseksi tekemistä
- 44. Ryhmän ulkopuolelle jättämistä, syrjimistä
- 45. Pahan puhumista selän takana, juoruamista
- 46. Härnäämistä, ärsyttämistä
- 47. Tönimistä, kaatamista
- 48. Lyömistä, potkimista
- 49. Tavaroiden ottamista, tavaroiden piilottelua
- 50. Muunlaista, millaista _____

Päivittäin	Viikoittain	Kuukausittain	Harvemmin	Ei koskaan

51. Onko koulussasi mielestäsi puututtu koulukiusaamiseen?

- A. Vähän
- B. Sopivasti
- C. Paljon
- D. En osaa sanoa

52. Millä tavoin sinun mielestäsi koulussasi on puututtu koulukiusaamiseen?

53. Millä tavoin toivoisit koulukiusaamiseen puututtavan?

LIITE 2

Hei!

Olen sairaanhoitajaopiskelija Satakunnan ammattikorkeakoulusta Rauman toimipisteestä. Koulutukseen kuuluu opinnäytetyön tekeminen. Opinnäytetyön aihe on Rauman lähihoitajaopiskelijoiden kokema koulukiusaaminen. Kerään aineiston kyselylomakkeella ensimmäisen ja toisen lukuvuoden Rauman peruskoulupohjaisilta nuorisosaasteen lähihoitajaopiskelijoilta. Tutkimuksen luotettavuuden kannalta olisi tärkeää, että mahdollisimman moni vastaisi ohessa olevaan kyselylomakkeeseen. Vastaaminen on vapaaehtoista. Kenenkään tutkimukseen osallistuvan henkilöllisyys ei paljastu missään vaiheessa kenellekään, koska vastaaminen tapahtuu nimettömästi.

Tutkimuksen tulokset on käytettävissä vuoden 2013 loppuun mennessä. Toivon, että tutkimustulosten avulla koulukiusaaminen voidaan havaita ja siihen voidaan puuttua aiempaa tehokkaammin.

Kiitos jo etukäteen vastauksistasi!

Kevät terveisin

Jaana Torkkeli

jaana.torkkeli@student.samk.fi

LIITE 3

TUTKIMUSLUPA- ANOMUS

Olen sairaanhoitajaopiskelija Satakunnan ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden Rauman toimipisteestä. Opintoihini kuuluu opinnäytetyön tekeminen ja aiheenani on koulukiusaaminen Rauman lähihoitajaopiskelijoiden kokemana. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, kuinka paljon ja minkälaista koulukiusaamista toisen asteen koulutuksessa esiintyy, kenelle opiskelijat kertovat koulukiusaamisesta ja miten ja kuka koulukiusaamiseen puuttuu. Tutkimus tehdään opiskelijoiden näkökulmasta. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa koulukiusaamisesta toisen asteen koulutuksen opettajille ja kouluterveydenhoitajalle, jotta mahdollinen koulukiusaaminen havaittaisiin ajoissa ja siihen voitaisiin puuttua nopeasti.

Tutkimusaineisto on tarkoitus kerätä loppu kevästä 2013 strukturoidulla kyselylomakkeella ensimmäisen ja toisen lukukauden Rauman nuorisosaasteen lähihoitajaopiskelijoilta. Tutkimuksen tulokset on käytettävissä vuoden 2013 loppuun mennessä. Opinnäytetyöntekijä ottaa yhteyttä ryhmänohjaajiin ja sopii heidän kanssaan ajankohdan, jolloin aineisto voidaan kerätä jonkun oppitunnin alussa. Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Kyselylomakkeeseen vastataan ilman nimeä.

Opinnäytetyön ohjaajana toimii lehtori, TtT Ritva Pirilä (044 7103559)

Anon Teiltä lupaa opinnäytetyön aineiston keruuta varten.

Yhteistyöstä jo etukäteen kiittäen!

Lupa aineiston keruuseen

- myönnetään
- ei myönnetä

Winnovan koulutusjohtaja Satu Salo

Jaana Torkkeli
p. 0400 934 752